

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Meddelat 2011-11-23

30 kap. 5 § kyrkoordningen

A har yrkat att Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar prövar om B ska förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

A har till stöd för sin anmälan mot B anfört bl.a. följande.

"Biskop B har vid upprepade tillfällen brutit mot det vigningslöfte hon avgivit.

Hon svarade på en rad frågor från allmänheten som återgavs i Z Läns Tidning den 2 april 2011.

Exempel på uttalanden som står i strid med vigningslöftet;

1. Kristna och muslimer tror på samma Gud.

I den första och förnämsta trosartikeln i den Augsburgska trosbekännelsen klargöres att:

Trosartiklarna

De fördöma alla kätterier såsom muhammedanerna och alla andra dylika.

I Luthers Schmalkaldiska artiklar finns också ett kraftfullt avståndstagande.

Med ett ord vidlåder svärmeriet Adam och hans barn från världens begynnelse till dess slut, enär det inplanterats och inympats som ett gift i dem av den gamle draken. Det är också ursprunget och drivkraften till allt katteri, även till påvedömet och muhamedanismen.

Luther anger att detta skall vara vår tros bekännelse. Art.2.

Schmalk art.

2. En ateist kan vara lika kärleksfull och moralisk som en troende.

I den augsburgska bekännelsen apologi om arvssynden görs det mycket klart att påståendet är omöjligt.

Ty den mänskliga naturen är överlämnad till slaveri och hålles fången av djävulen, som förleder den med ogudaktiga meningar och villfarelser och driver den till alla slags synder. Men liksom vi icke kunna besegra djävulen annat än med Kristi hjälp, så kunna vi icke med egna krafter frigöra oss från nämnda slaveri.

Vidare klargöres att

Människor utanför Kristus

I den tjugonde artikeln av nämnda bekännelse heter det: Människorna utanför Kristus och utan tron och den helige Ande äro i djävulens våld, vilken driver dem till mångahanda uppenbara synder.

Augsb bek.XX.

3. Tro är i första hand att tillåta sig vara i relation med Gud, inte att följa vissa regler.

Detta uttalande av biskop B står klart i strid med Jesu egen lära.

Matt. 28.

Lär människor att hålla alla de bud jag har givit er. Jesus ger i uppdrag till dem som har att döpa människor att också lära dem att hålla alla buden.

Detta är något helt annat än vad biskopen lär och säger.

Jesus ställer upp en rad regler som man skall följa. Det är handlingar som man skall utföra eller handlingar som man ej får utföra för att vara värdig. Man får t.ex. inte älska sina barn för mycket. Matt 10. Man skall förneka sig själv. Mark 10. Man får inte se sig om. Då passar man inte i Guds rike. Luk 9.

4. I ett svar sägs att Jesus inte är den enda vägen till Gud.

Uttalandet och läran står helt i strid med Bibeln Ingen kommer till Fadern utom genom mig. Joh. 14.

5. Artiklar om samkönade äktenskap och att homosexualitet är något naturligt står helt i strid med Bibeln. Hänvisningar onödiga.

6. Biskop B möter en person som säger sig vara ateist.

Hon ger här svar som står helt i strid med bibelns lära och Luthers anvisningar.

Luther säger att den präst som inte tillrättavisar och varnar den som är på fel väg och riskerar det eviga straffet skall själv stå till svars för detta. Det är ditt fel, säger Luther och riktar sig till prästerna, om du sover och inte varnar den som är i fara. Se inledningen till Luthers Lilla katekes.

Den som icke tror blir fördömd. Mark 16:16

Biskop B är en villolärare som gör egna tolkningar

Villolärare som undviker det eviga straffet. Den som talar av sig själv söker sin egen ära. De förvanska Guds ord. Joh 7:17

'Människor anser som bekant ofta i sin dumhet, att de förkunnare är mest barmhärtiga och kärleksfulla, som förnekar den eviga fördömselsen. Men vad skall det vara för mening med att få sagt till sig, att det inte finns någon evig fördömselse, om man ändå är på väg emot den? – Jesus har för övrigt låtit oss få veta, att det aldrig är av kärlek till vare sig Gud eller människor som villolärarna förfalskar Guds ord. De gör de i stället av egenkärlek, för att vinna människors uppskattning.'

Rune Söderlund: Döden Domen Evigheten.

De uttalanden som här återges är inte något som framförts vid enstaka tillfälle. Jag hörde biskop B upprepa dessa och liknande lärosatser vid tre offentliga sammankomster i Karlshamn våren 2011.

Ansvarsnämnden bör informera biskop B om att kyrkans bekännelseskrifter enligt kyrkoordningens 1 § skall vara vägledande för tro och lära.

Domkapitlet i Y stift har prövat ett ärende som kan jämföras med det aktuella ärendet.

Båtsmanshustrun Kerstin Hansdotter i Vinberga hade givit råd till en god vän att hon skulle ta tillvara oblaten vid nattvarden och smula ner den i makens välling för att på så sätt mildra hans häftiga humör som lett till att hon vid upprepade tillfällen misshandlats.

Domkapitlet ansåg att ge ett råd av detta slag var ett så allvarligt brott att något annat än dödsstraff inte kunde komma i fråga. Dödsstraff utdömdes också. Se handlingar år 1690.

De råd och anvisningar biskop B ger är naturligtvis långt allvarligare än de råd som Kerstin Hansdotter gav.

Jag vill dock hemställa till Ansvarsnämnden att den måtte göra en mildare tolkning än vad Domkapitlet gjorde.

Hovrätten mildrade Kerstin Hansdotters dödsdom till att slita riset offentligt och att genomgå offentlig kyrkoplikt.

Detta är något som ansvarsnämnden naturligtvis bör överväga, om allvarliga tillrättavisande samtal med biskop B där man försöker få henne att åter beträda den rätta vägen inte anses tillräckliga."

B har i yttrande anfört följande.

"Punkt 1: När två religiösa traditioner ber till 'himmelens och jordens skapare' och tilltalar Skaparen med samma namn – den språkliga skillnaden mellan Gud och Allah är av samma art som den mellan Gud och Dieu – är det logiskt och teologiskt svårt att försvara en annan slutsats än den att de vänder sig till samma Gud.

Punkt 2: Arvssynden, den djupa dubbelhet som sitter i mörkret på allt mänskligt, omöjliggör inte kärleksfulla och altruistiska handlingar.

Punkt 3: I luthersk tradition är det vanligt att förstå tro som 'fiducia', som kan översättas med tillit, vilket i första hand är ett relationsbegrepp. Fides qua föregår ofta definitionen av fides quae. Detta kan sägas gälla även Matteus 28:18-20 – där dopet (upprättandet av en speciell relation till den treenige Guden) föregår lärandet och hållandet av buden.

Punkt 4: För frågor som rör förhållandet till andra religioner hänvisar jag till den nyss utkomna skriften Sann mot sig själv – öppen mot andra som jag såsom medlem i Teologiska kommittén har varit med om att arbeta fram, se särskilt Kajsa Ahlstrands diskussion av Johannes 14:6 på s 24-27. I förordet till denna skrift säger jag bland annat att samtal med människor av annan tro 'är trefalt värdefulla: de kan fördjupa förtroendet med den egna trostraditionens skrifter och berättelser, väcka respekt för den andra religionens heliga skrift och skapa kärlek mellan människor av olika tro.' Detta i enlighet med Första Petrusbrevet 3:15-16.

Punkt 5: Jag agerar i enlighet med Kyrkomötets beslut 2009 i denna fråga. Se också s. 111-115 i mitt herdebrev Gud är större.

Punkt 6: Att texter alltid är och måste vara föremål för tolkning har i kyrkan varit känt sedan kyrkofädernas tid, t.ex. Origenes De Principiis. Hermeneutikens växlande historia vittnar om detta. Tolkning är alltid kontextuell, vilket inte minst Bekännelseskrifterna ger tydliga exempel på, men den ska för den skull inte vara godtycklig. Syftet med filosofisk och teologisk utbildning är bland annat att ge kunskap om och förtroendet med tolkningens metoder och kriterier. Hur jag ser på uppdraget att tolka texter och tyda tidens tecken samt på kyrkans uppdrag och betydelse i vår tid har jag utvecklat i mitt herdebrev Gud är större, Arcus 2011."

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar (Robert Schött, Astrid Andersson Wretmark, Karl Gustav Sjögren och Monica Andréasson) anförde i beslut den 23 november 2011:

Svenska kyrkans ansvarsnämnd är ett särskilt organ tillsatt av Kyrkomötet. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.

Enligt 10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen ska Ansvarsnämnden pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vinningstjänst.

I egenskap av tillsynsorgan får Ansvarsnämnden med tillämpning av 57 kap. 3 § kyrkoordningen även utan anmälan ta upp frågor om hur biskoparna utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vinningslöften.

Ansvarsnämnden ska med tillämpning av 30 kap. 4 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst om han eller hon har övergett Svenska kyrkans lära, genom egen ansökan begär det eller har utträtt ur Svenska kyrkan.

Ansvarsnämnden får med tillämpning av 30 kap. 5 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst om biskopen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vinningen,

2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vinningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

Ansvarsnämnden finner att det inte har framkommit något i ärendet som innebär att B brutit mot avgivna vinningslöften eller att hon på annan grund ska förklaras obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst.

A:s anmälan föranleder mot bakgrund av ovanstående inte någon åtgärd från Ansvarsnämndens sida. Ärendet avskrivs därför från vidare handläggning.

Ansvarsnämndens beslut: A:s anmälan ger inte anledning till åtgärd av Ansvarsnämnden. Ärendet skrivs av.

Ärendenummer: AN 2011/5

Beslut 5/2011